

ПЕДАГОГІКА

УДК 371.3:81'243

Олена Крекотень
(Суми, Україна)

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТАМ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Анотація

У статті розглядається важливість використання інноваційних підходів при вивченні іноземної мови професійного спрямування. Особлива увага приділена комунікативному аспекту мовлення та використанню Інтернет-технологій. Зроблено висновок, що використання інтерактивних та комп'ютерних методів веде до поліпшення комунікативної компетенції студента технічної галузі.

Ключові слова: інноваційні методи, мотивація, Інтернет технології, комунікативно спрямована діяльність

Abstract

The article deals with the value of innovative methods of teaching foreign languages for the professional purposes. The special attention was paid to the communicative aspect and the use of Internet technologies in the process of foreign language teaching. The conclusion was made that the use of the interactive forms and computer methods leads to the development of the technical student communicative competence.

Key words:; innovative methods, motivation, Internet technologies, communicative activities.

Сучасні вимоги до професійної підготовки фахівця технічної галузі обумовлюють зростання значущості володіння ними іноземною мовою професійного спрямування.

Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів технічних спеціальностей передбачає володіння навичками усвідомленої й ефективної участі у спілкуванні в межах науково-дослідної, викладацької, організаційно-управлінської, виробничо-технологічної та професійної сфери.

З огляду на те, що тривалий час в системі технічної вищої освіти гуманітарні дисципліни розглядались як другорядні з точки зору їх важливості для професійної діяльності майбутнього фахівця технічної галузі [1] постає питання пошуку шляхів підвищення ефективності навчання іноземної мови у немовних вищих навчальних закладах, і саме інноваційні підходи мають змогу змінити ситуацію при фактичній відсутності різноманітності розроблених методів навчання спеціалістів, що обумовлює **актуальність** теми нашої статті. Новітні інформаційні технології, причетність широкого кола людей до вирішення проблем у різних галузях нашого суспільства вимагають постановки на науково-освітній рівень необхідності розвитку комунікативних умінь людини. Підготовка до ділового спілкування стає сьогодні одним з найважливіших показників соціально-професійного статусу фахівця. Виконання такого соціального замовлення актуалізує проблему використання інноваційних підходів до формування технічних кадрів взагалі і зокрема у процесі вивчення іноземних мов.

Метою статті є показати значення та можливості використання інноваційних підходів до формування іншомовної фахової комунікативної компетентності у студентів технічних спеціальностей..

У процесі дослідження ми виходили з положення про те, що для досягнення високого рівня сформованості готовності майбутніх інженерів та технічних працівників до управління необхідно спроектувати такий освітній процес, характеристиками якого є інноваційні зміни, пов'язані з реалізацією особистісно-орієнтованого підходу. У зв'язку з цим однією з основних умов є використання інноваційних технологій. Педагогічні технології в підготовці сучасних фахівців технічної галузі спрямовані на розвиток партнерських стосунків і взаємодію між учасниками освітнього процесу, який ґрунтується на

взаємоузгодженні їх цілей та дій. Це здійснює керований розвиток кожного студента шляхом створення для нього інформаційного середовища адекватного його стилю діяльності, диференціації дидактичних засобів навчання, а також шляхом забезпечення безперервності та якості навчального процесу.

Аналіз результатів останніх досліджень свідчить, що багато зарубіжних і вітчизняних вчених досліджували питання: науковці С.Є. Кіржнер, Тарнопольський [2;3] досліджували проблему навчання професійного мовлення в немовних вищих навчальних закладах, оскільки перед фахівцями стоять завдання представляти продукцію, обговорювати певні аспекти діяльності свого підприємства, аналізуючи, аргументуючи, переконуючи іноземних колег стосовно певної точки зору. Таким чином, навчання майбутніх інженерів усного професійного спілкування є важливим компонентом їхньої професійної іншомовної підготовки. Науковий дидактичний аспект використання інтерактивних технологій досліджували Полат Є. С., Крат О. І., Бігич О. Б., Пометун О. І., Пироженко Л., Бордовська Н. В. [5].

Тему актуальності інноваційних тенденцій а також їх поєднання з традиційними підходами у викладанні ІМ у своїх працях досліджували відомі вчені і дослідники: Ю.С. Сисоєва, Т.Н. Фоміна, Blair R.W. [4].

У зарубіжних наукових публікаціях широко розглядаються питання, що стосуються проблем використання *інноваційних підходів до навчання іноземних мов*. Так, Carmen Vera [6:34] зазначає, що при навчанні мов за допомогою комп'ютера виникають нові можливості, наприклад самоосвіта (autodidaxie) для зібрання та обробки інформації; самостійне обирання форм навчання з запропонованих викладачем (apprentissage guidé), 3) обирання форм навчання та матеріалу саме викладачем (apprentissage dirigé) –

Великою перевагою всіх цих нових підходів до навчання іноземних мов є те, що студент (і це головне) встановлює свій персональний ритм навчання. Саме персональний ритм навчання, як вважає науковець, є основним чинником мотивації студентів.

На думку Бистрова Ю.В., поняття «інноваційні методики викладання» є полікомпонентним, оскільки об'єднує всі ті нові й ефективні способи освітнього процесу (здобуття, передачі й продукування знань), які, власне, сприяють інтенсифікації та модернізації навчання, розвивають творчий підхід і особистісний потенціал здобувачів вищої освіти. [7]

Незважаючи на низку наукових праць, присвячених навчанню професійно спрямованого мовлення, дотепер мало існує досліджень специфіки формування вмінь професійного мовлення майбутніх фахівців технічної галузі засобами вживання найсучасніших інноваційних прийомів викладання. Відтак, вважаємо доцільним створення методики навчання іноземної мови професійного спрямування з використанням передових інноваційних технологій.

Інноваційні технології містять такі підходи до викладання іноземних мов, як **інтерактивні** та **мультимедійні**. Мета інтерактивного навчання – створювання комфортних умов навчання, при яких студент відчуває свою успішність, свою інтелектуальну досконалість. Потрібно пам'ятати, що суть інтерактивного навчання полягає у тому, що навчальний процес повинен бути постійно наповнений активною взаємодією всіх студентів.

Для розв'язання навчальних завдань викладач застосовує такі **інтерактивні форми**, як кейс-технології; «круглий стіл»; дебати; ділові ігри, тренінги, «мозковий штурм» групові дискусії; метод проектів.

Провідними ознаками та інструментами інтерактивної педагогічної взаємодії є: полілог, діалог, міжсуб'єктні відносини, свобода вибору, створення ситуації успіху, позитивність і оптимістичність оцінювання. Використання інтерактивних методів у педагогічному процесі спонукає викладача до постійної творчості, вдосконалення, зміни, професійного зростання, розвитку.

Одними з найбільш перспективних прийомів для формування іншомовних навичок майбутніх інженерів, на нашу думку, є ігри, в тому числі ділові симуляційні ігри, які виступають як засіб адаптації до трудової діяльності, соціальних контактів в професійних ситуаціях. Однією з форм застосування ділових симуляційних ігор є ігрове проектування. Під ігровим

проектуванням ми будемо розуміти процес організації ігрового взаємодії студентів, які розробляють в ході групової роботи проект реальної діяльності.

Ділові симуляції можна застосувати у мікроетюдах (беруть участь до 4 студентів) та макроетюдах (від 5 студентів). Вони складаються з певної кількості завдань професійного спрямування, в яких основна мета – прийти до згоди або знайти взаємодію з партнером.

Таким чином, у створюваних викладачами ситуаціях відбувається моделювання соціального і предметного змісту майбутньої професійної діяльності, що сприяє усвідомленню вимог, що пред'являються до успішного фахівця. Під час гри використовуються групові обговорення, які фокусуються як на предметній стороні розв'язування проблем, так і на особливостях взаємодії майбутніх технічних працівників.

До *інноваційних методів* навчання, крім інших, відносяться: e-learning; m-learning; u-learning; f-learning; blended-learning, [9] в яких використовуються інтерактивні та комп'ютерні технології навчання.

Електронне навчання (e-learning) – це система навчання, що пропонує використання Інтернет-ресурсів, електронних бібліотек, навчально-методичних електронних матеріалів, віртуальних лабораторій і практикумів тощо. **Мобільне навчання** (m-learning) – це передавання знань на мобільні пристрої з використанням WAP I GPRS технологій, що робить процес навчання гнучким і доступним. Важливий момент – навчання в будь-якому місці, в зручний час. **Всюдипроникаюче навчання** (u-learning) – це технології неперервного навчання з використанням інформаційно-комунікаційних засобів у всіх сферах життя суспільства. Для здійснення u-learning необхідні відповідні навчальні матеріали, що передаються на мобільні пристрої.

Під час впровадження всюдипроникаючого навчання мають місце такі проблеми: необхідність безкоштовного Wi-Fi, обмежений термін роботи батареї мобільного пристрою та неперервна підзарядка (бездротова); створення відповідного програмно-методичного забезпечення. **«Перевернуте» навчання (flipped learning)** – це форма активного навчання, що дозволяє «перевернути»

звичайний процес навчання таким чином: студенти поза аудиторією переглядають відповідні навчальні матеріали, що будуть розглядатися на наступному занятті, самостійно вивчають теоретичний матеріал, а в аудиторії здійснюють його обговорення, виконують практичні завдання. Оскільки *ефективність цих методів у чистому вигляді залишається проблематичним*, найчастіше в навчальному процесі використовується змішана модель **(blended learning)** навчання, яка поєднує вище зазначені технології з аудиторними заняттями за традиційною системою. [9]

Можна виділити такі переваги інноваційного навчання:

встановлення дружньої атмосфери і взаємозв'язків між учасниками спілкування; студенти мають можливість бути більш незалежними й упевненими в собі; вони не бояться припускатися помилок; мають можливість подолати страх перед мовним бар'єром; викладач не домінує; студенти можуть використовувати свої знання й досвід, набутий раніше.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Кравчук Г. В. Методика навчання студентів технічних спеціальностей професійно орієнтованого англійського діалогічного мовлення на основі текстів науково-технічної реклами : дис.... канд. пед. наук – К., 2010. – 364 с.
2. Кіржнер С. Е. Навчання майбутніх юристів усного професійно спрямованого англійського монологічного мовлення з використанням автентичної відеофонограми : дис... канд. пед. наук – К., 2009. – 261 с.
3. Тарнопольский О.Б. Основы оптимизации обучения иностранным языкам в неязыковом вузе : дис... док. пед. наук– Днепропетровск, 1991. – 524 с.
4. Подопрігора Л.А. Использование Интернет в обучении иностранным языкам //Иностран. языки в школе. – 2003. – №5. – С. 25-31.

5. Полат Е.С. Интернет на уроках иностранного языка // Иностран. языки в школе. – 2001.– №3. – С. 5–12.

6. Vera C. L'Internet en classe de FLE. Pearson Educacion. Espagne, 2001. – 48 p.

7. Бистрова Ю.В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України / Ю.В. Бистрова // Право та інноваційне суспільство. – 2015. - №1 (4). – С. 27-33.

8. Бондар Л. В. Роль та місце когнітивних стратегій у комплексі вправ для навчання французького професійно спрямованого монологу-аргументації студентів технічних спеціальностей / Л. В. Бондар // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції : Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції : Динаміка сучасної науки, 17 – 25 лип. 2011р. – 2011. – Софія : Бял ГРАД-БГ, 2011. – Т. 5. – С. 3–5.

9. Інноваційні методи навчання / Режим доступу: <http://invnz.blogspot.com/>